

**UCHWAŁA NR .....**  
**RADY MIASTA RACIBÓRZ**

**z dnia ..... 2023 r.**

**w sprawie ustanowienia pomników przyrody**

Na podstawie art.7 ust. 1 pkt 1, art. 18ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40), w związku z art. 44 ust. 1, 2, 3a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 916 z późn. zm.), po uzgodnieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Katowicach, po przeprowadzeniu konsultacji społecznych zgodnie z Uchwałą Nr XXII/300/2016 Rady Miasta Racibórz z dnia 26 października 2016 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z Raciborską Radą Działalności Pożytku Publicznego lub organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji (Dz. Urz. Woj. Śl. z dnia 8 listopada 2016 r., poz. 5641)

**Rada Miasta Racibórz**  
**uchwala, co następuje:**

**§ 1.** Ustanawia się pomnikami przyrody następujące drzewa, rosnące na terenie miasta Racibórz:

- 1) dereń jadalny /*Cornus mas*/ o obwodach pni mierzonych na wysokości 1,3 m wynoszących 124 cm i 88 cm, rosnący na dz. ewidencyjnej nr 1443/167, na terenie Parku im. Miasta Roth w Raciborzu;
- 2) kasztanowiec zwyczajny /*Aesculus hippocastanum*/ o obwodzie pnia mierzonym na wysokości 1,3 m wynoszącym 316 cm, rosnący na dz. ewidencyjnej nr 1443/167, na terenie Parku im. Miasta Roth w Raciborzu;
- 3) kasztanowiec zwyczajny /*Aesculus hippocastanum*/ o obwodzie pnia mierzonym na wysokości 1,3 m wynoszącym 343 cm, rosnący na dz. ewidencyjnej nr 2924/185, na terenie Parku im. Miasta Roth w Raciborzu;
- 4) buk zwyczajny odm. ‘Atropunicea’ /*Fagus sylvatica* ‘Atropunicea’/ o obwodzie pnia mierzonym na wysokości 1,3 m wynoszącym 470 cm rosnący na dz. ewidencyjnej nr 47, na terenie Arboretum Bramy Morawskiej w Raciborzu;
- 5) dąb szypułkowy /*Quercus robur*/ o obwodzie pnia mierzonym na wysokości 1,3 m wynoszącym 385 cm, rosnący na dz. ewidencyjnej nr 120/25, na terenie Arboretum Bramy Morawskiej w Raciborzu.

**§ 2.** Szczególnym celem powołania pomników przyrody, o których mowa w § 1 jest zachowanie wartości przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych.

**§ 3.** Szczegółową lokalizację poszczególnych drzew wraz z ich współrzędnymi geograficznymi i geodezyjnymi określają Załączniki nr 1-6 do niniejszej uchwały.

**§ 4.** W stosunku do pomników przyrody, o których mowa w § 1, w ramach ochrony czynnej ustala się:

- 1) obowiązek stałego monitoringu stanu zdrowotnego i w razie potrzeby wykonywanie zabiegów pielęgnacyjnych, zabezpieczających i awaryjnych;
- 2) wykonywanie działań ochronnych w celu utrzymania właściwego stanu i realizacji celów ochrony;
- 3) obowiązek stałego monitoringu oznakowania i uzupełniania jego braków.

§ 5. W stosunku do pomników przyrody, o których mowa w § 1 wprowadza się następujące zakazy:

- 1) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
- 2) uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby;
- 3) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu;
- 4) umieszczania tablic reklamowych.

§ 6. Nadzór nad pomnikami przyrody sprawuje Prezydent Miasta Racibórz.

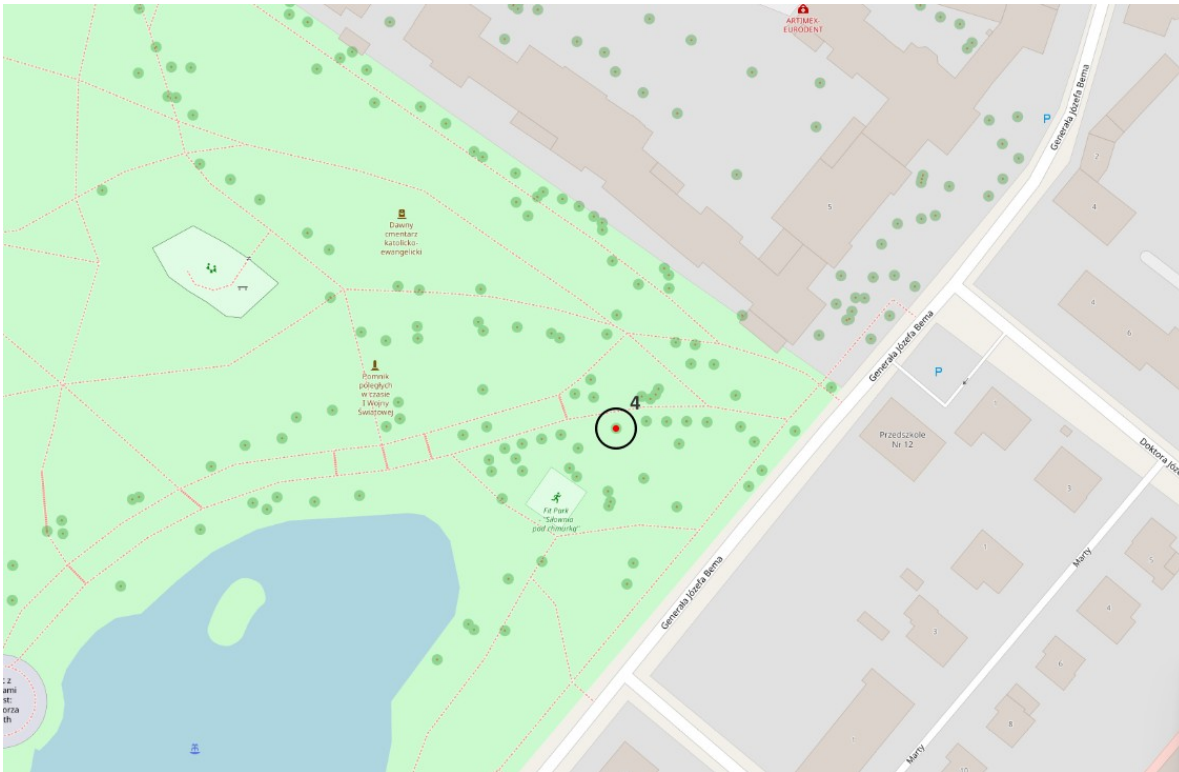
§ 7. Prace wykonywane na potrzeby ochrony przyrody (np. cięcia w koronie, wiązania) wykonywane są po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, na koszt organu sprawującego nadzór nad pomnikiem.

§ 8. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Racibórz.

§ 9. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego.

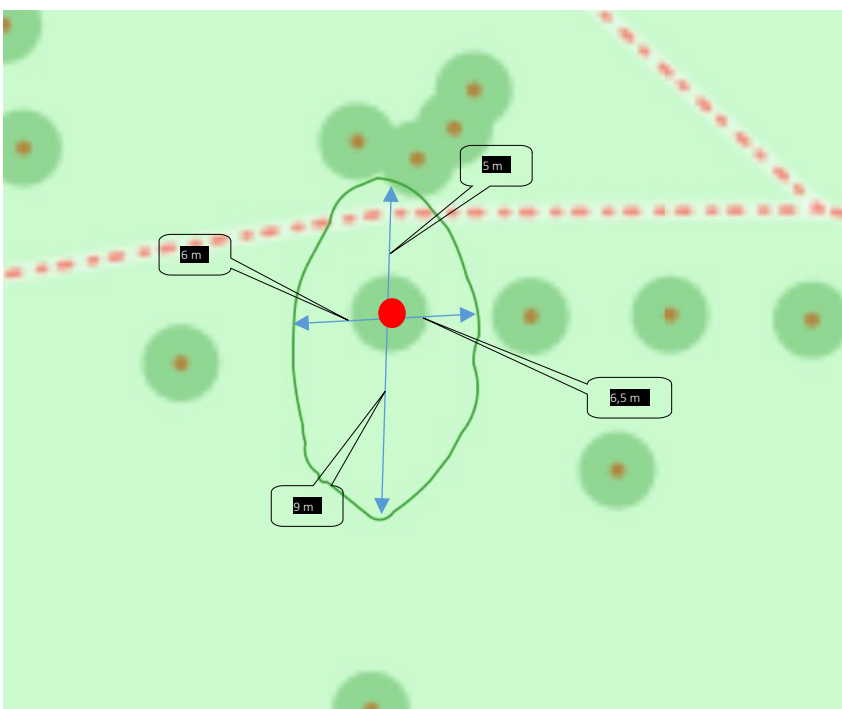
## LOKALIZACJA DRZEWA – DEREŃ JADALNY

Teren Parku im. Miasta Roth



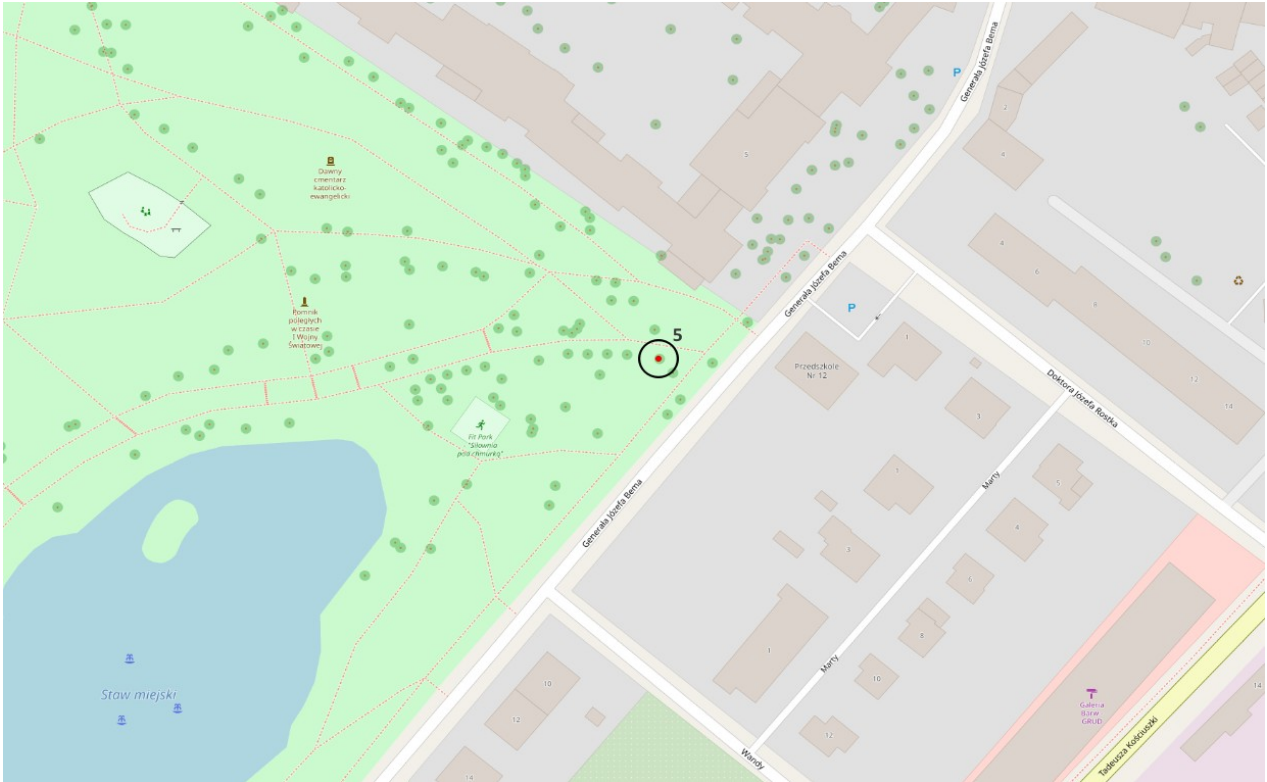
Ryc. 1 Lokalizacja drzewa

Źródło: [www.openstreetmap.org](http://www.openstreetmap.org) (licencja: Open Database License <https://www.openstreetmap.org/copyrig>)



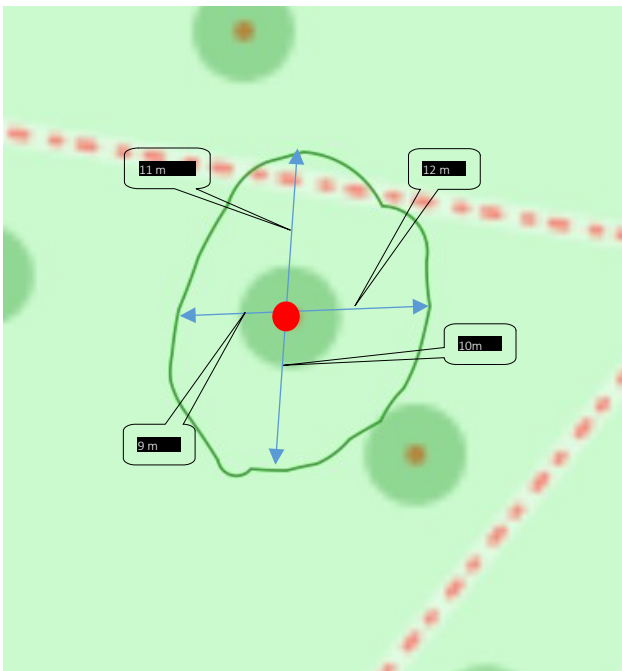
Ryc. 2 Zasięg korony drzewa

**LOKALIZACJA DRZEWA – KASZTANOWIEC ZWYCZAJNY**  
Teren Parku im. Miasta Roth



Ryc. 1 Lokalizacja drzewa

Źródło: [www.openstreetmap.org](https://www.openstreetmap.org) (licencja: Open Database License <https://www.openstreetmap.org/copyrig>)



Ryc. 2 Zasięg korony drzewa

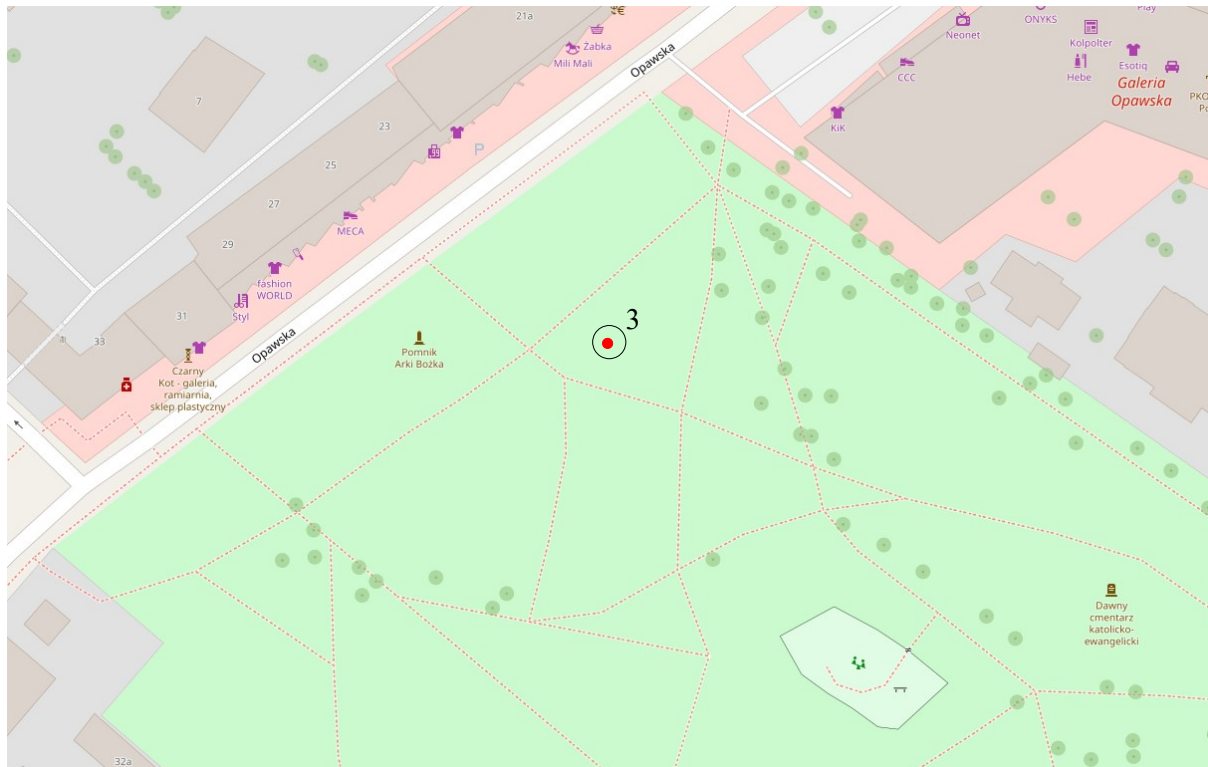
Załącznik Nr 3 do uchwały Nr .....

Rady Miasta Racibórz

z dnia ..... 2023 r.

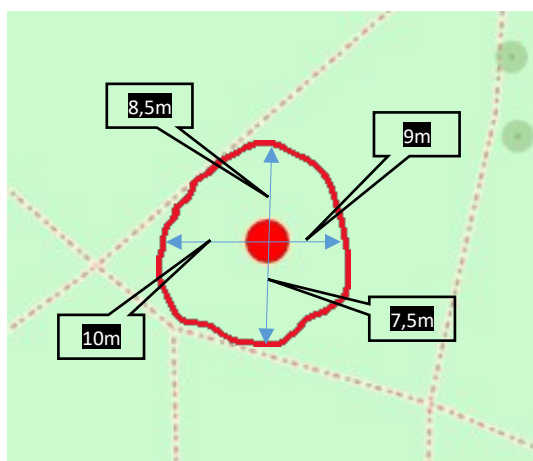
## LOKALIZACJA DRZEWA –KASZTANOWIEC ZWYCZAJNY

Teren Parku im. Miasta Roth



Ryc. 1 Lokalizacja drzewa

Źródło: [www.openstreetmap.org](http://www.openstreetmap.org) (licencja: *Open Database License* <https://www.openstreetmap.org/copyrig>)

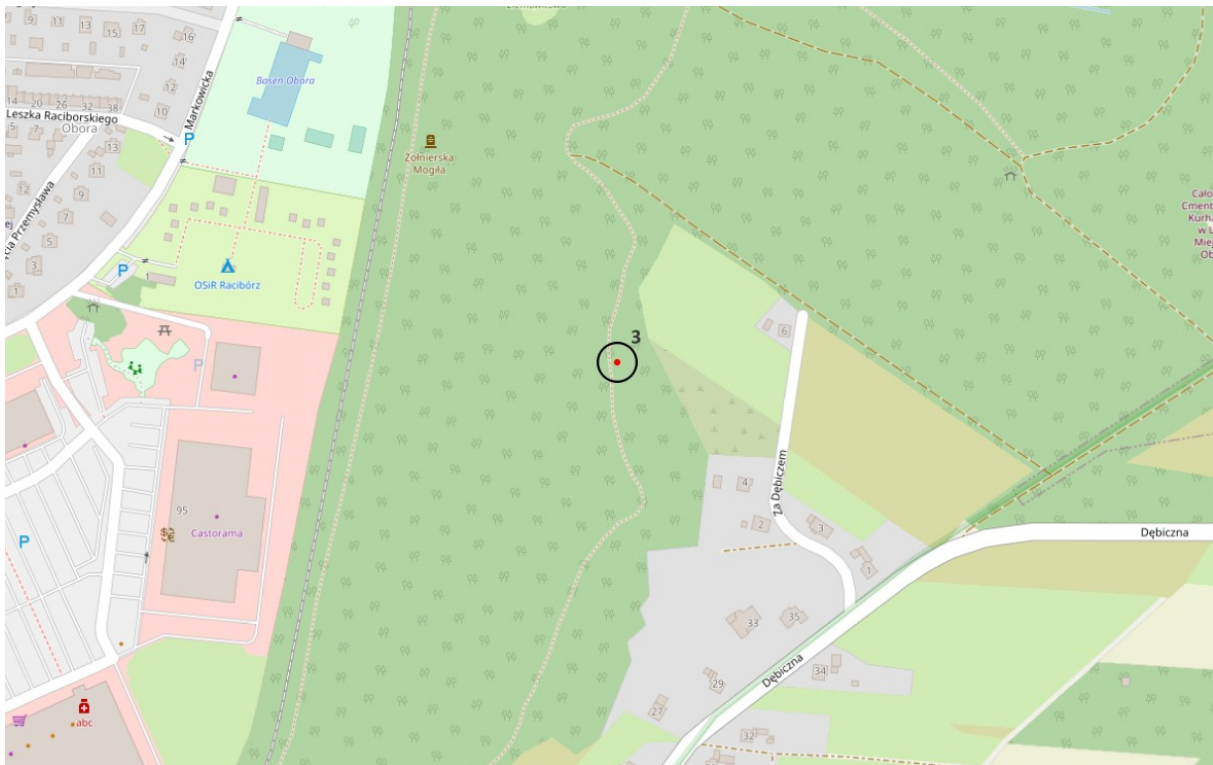


Ryc. 2 Zasięg korony drzewa

Załącznik Nr 4 do uchwały Nr .....  
Rady Miasta Racibórz  
z dnia ..... 2023 r.

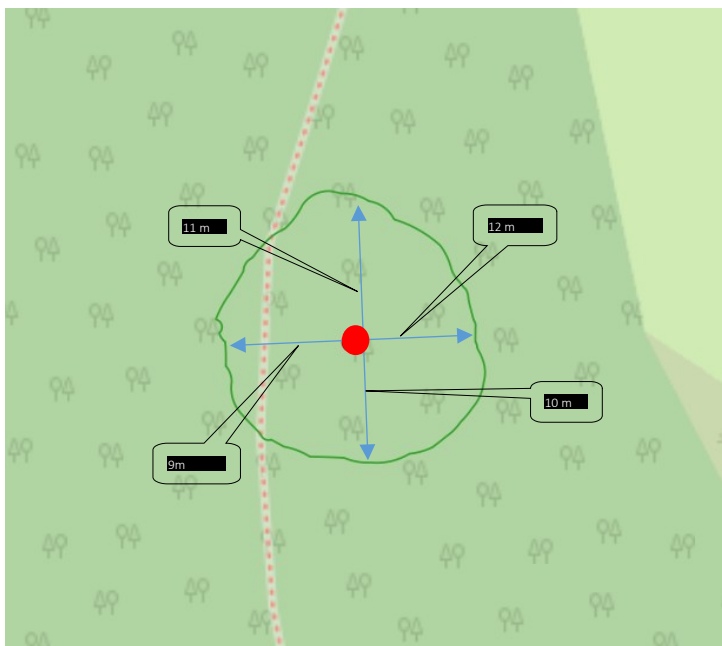
## LOKALIZACJA DRZEWA - BUK ZWYCZAJNY

Teren Arboretum Bramy Morawskiej



Ryc. 1 Lokalizacja drzewa

Źródło: [www.openstreetmap.org](http://www.openstreetmap.org) (licencja: Open Database License <https://www.openstreetmap.org/copyrig>)

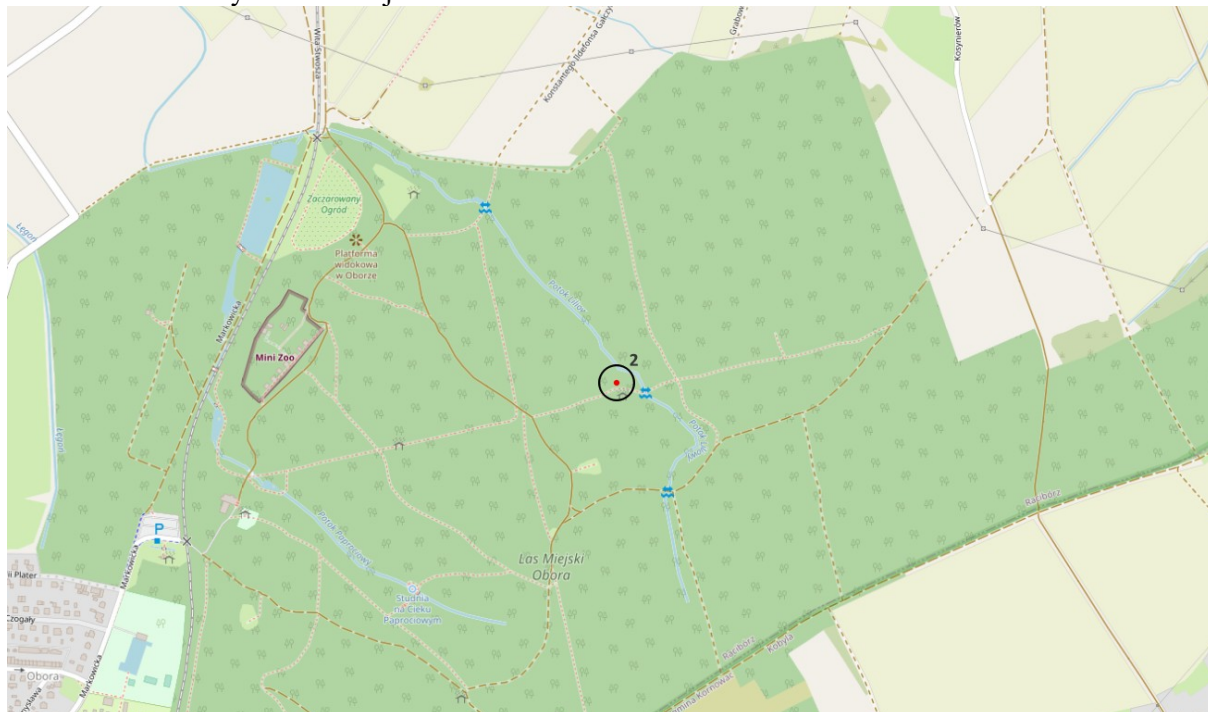


Ryc. 2 Zasięg korony drzewa

Załącznik Nr 5 do uchwały Nr .....  
Rady Miasta Racibórz  
z dnia ..... 2023 r.

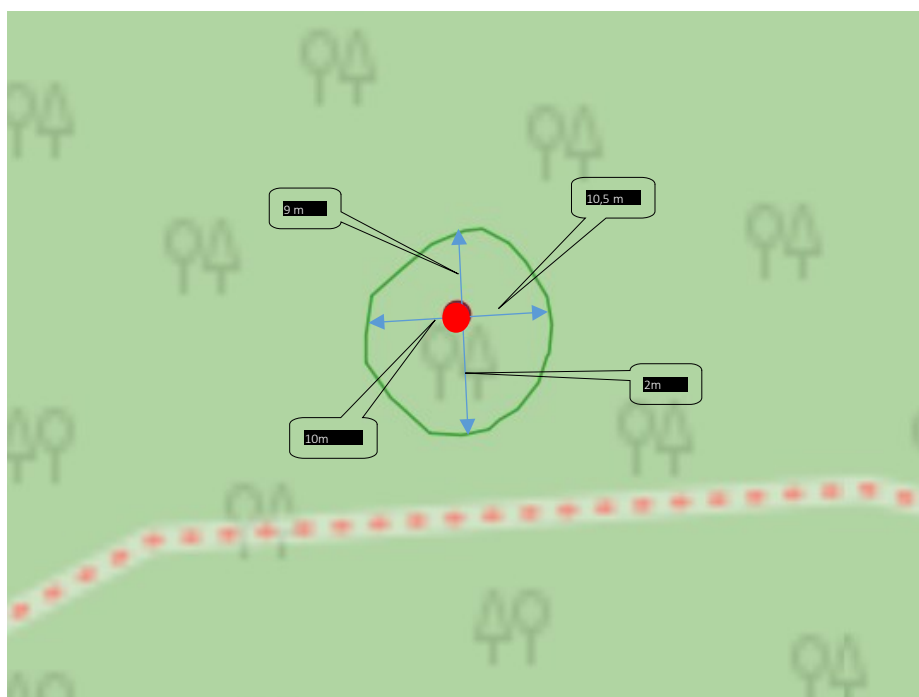
## LOKALIZACJA DRZEWA – DĄB SZYPULKOWY

Teren Arboretum Bramy Morawskiej



Ryc. 1 Lokalizacja drzewa

Źródło: [www.openstreetmap.org](http://www.openstreetmap.org) (licencja: [Open Database License https://www.openstreetmap.org/copyrig](https://www.openstreetmap.org/copyrig))



Ryc. 2 Zasięg korony drzewa

Załącznik Nr 6 do uchwały Nr .....

Rady Miasta Racibórz

z dnia ..... 2023 r.

Lp.	Nazwa gatunkowa	Obwód pnia na wysokości 130 cm	Wysokość [m]	Gmina województwo powiat	Nr ewidencyjny działki	Współrzędne geograficzne
1	Dereń jadalny ( <i>Cornus mas</i> )	124/88	8	Racibórz śląskie Racibórz	1443/167	50.0856002 N 18.2178392 E
2	Kasztanowiec zwyczajny ( <i>Aesculus hippocastanum</i> )	316	25	Racibórz śląskie Racibórz	1443/167	50.0855904 N 18.2182749 E
3	Kasztanowiec zwyczajny ( <i>Aesculus hippocastanum</i> )	343	25	Racibórz śląskie Racibórz	2924/185	50.0866112 N 18.2159123 E
4	Buk zwyczajny ( <i>Fagus sylvatica</i> ' <i>Atropunicea</i> ')	470	35	Racibórz śląskie Racibórz	47	50.0923774 N 18.2658060 E
5	Dąb szypułkowy ( <i>Quercus robur</i> )	385	35	Racibórz śląskie Racibórz	120/25	50.098341 N 18.273609 E



## Uzasadnienie

W świetle przepisów art. 44 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 916 z późn. zm.) ustanowienie pomnika przyrody, następuje w drodze uchwały rady gminy, która określa nazwę danego obiektu, jego położenie, sprawującego nadzór, szczególne cele ochrony oraz zakazy właściwe dla tego obiektu. Zgodnie z § 1 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 4 grudnia 2017 r. w sprawie kryteriów uznawania tworów przyrody żywej i nieożywionej za pomniki przyrody, kryteriami uznawania drzew za pomniki przyrody są:

1) obwód pnia nie mniejszy niż minimalny obwód pnia drzewa mierzony na wysokości 130 cm dla poszczególnych rodzajów i gatunków drzew, określony w załączniku do rozporządzenia, lub

2) wyróżnianie się wśród innych drzew tego samego rodzaju lub gatunku w skali kraju, województwa lub gminy, ze względu na obwód pnia, wysokość, szerokość korony, wiek, występowanie w skupiskach, w tym w alejach lub szpalerach, pokrój lub inne cechy morfologiczne, a także inne wyjątkowe walory przyrodnicze, naukowe, kulturowe, historyczne lub krajobrazowe.

Drzewa objęte niniejszą uchwałą spełniają powyższe przesłanki.

### 1. Dereń jadalny

Szacunkowy wiek ok 100 lat.

Drzewo to okazały dojrzały dereń jadalny, który wyróżnia się swoim pokrojem wśród drzew tego samego gatunku w skali kraju oraz rozmiarem w skali miasta. Ten majestatyczny dereń, który posiada wyjątkowe walory przyrodnicze rośnie w pobliżu stawu, zajmującego centralne miejsce w Parku im. Miasta Roth. W Polsce jest tylko 5 żywych pojedynczych oraz 1 grupa pomników przyrody ożywionej obejmujących rodzaj *Cornus*. Dereń odznacza się indywidualnymi cechami morfologicznym i ma ciekawy pokrój. Wokół drzewa znajduje się rodzima nieco zwięzła gleba, co świadczy o dobrych warunkach do rozwoju drzewa. Drzewo jest witalne o dużym potencjale dalszego rozwoju.

### 2. Kasztanowiec zwyczajny

Szacunkowy wiek ok 120 lat.

Drzewo to okazały dojrzały kasztanowiec zwyczajny, który wyróżnia się swoim nienaruszonym przez człowieka pokrojem wśród innych kasztanowców. Majestatyczny kasztanowiec, który posiada wyjątkowe walory przyrodnicze rośnie w pobliżu stawu, zajmującego centralne miejsce w Parku im. Miasta Roth. Pokrój przedmiotowego drzewa jest charakterystyczny dla przedstawiciela tego gatunku. Okaz jest w bardzo dobrej kondycji zdrowotnej. Drzewo ma wykształcone silne nabiegi korzeniowe oraz charakterystyczny dla gatunku skręt włókien. Kasztanowiec jest bardzo witalny w fazie eksploracji o dużym potencjale dalszego rozwoju.

### 3. Kasztanowiec zwyczajny

Szacunkowy wiek ok 120 lat.

Drzewo to okazały dojrzały kasztanowiec zwyczajny, który wyróżnia się swoim niepowtarzalnym pokrojem wśród innych kasztanowców rosnących w pobliżu, w skali miasta, który posiada wyjątkowe walory przyrodnicze. Majestatyczny kasztanowiec rośnie pomiędzy alejkami, zajmując centralne miejsce w Parku im. Miasta Roth. Pokrój przedmiotowego drzewa jest charakterystyczny dla przedstawiciela tego gatunku, ale jego wyjątkowość to właśnie przepiękny, regularny pokrój korony i konary malowniczo schodzące w dół. Korona nisko osadzona, pełna z niewielką ilością posuszu gałęziowego. Drzewo ma wykształcone silne

nabiegi korzeniowe oraz charakterystyczny dla gatunku skręt włókien. Kasztanowiec jest bardzo witalny w fazie eksploracji o dużym potencjale dalszego rozwoju.

#### **4. Buk zwyczajny**

Szacunkowy wiek ok 150 lat.

Drzewo to okazały, niezwykle malowniczy dojrzały buk zwyczajny. To cenny egzemplarz, który odznacza się wysokimi walorami estetycznymi, głównie ze względu na pokrój i przebarwiający się na czerwono liście. Krajobrazowo jest to jedno z najpiękniejszych drzew w Arboretum Bramy Morawskiej. Położenie drzewa w lesie, tuż przy ścieżce dydaktycznej pozwoli wykorzystać jego walory do edukacji przyrodniczej. Zgodnie z założeniami Arboretum, zachowanie biologicznej różnorodności nie tylko przez ochronę konkretnych taksonów, ale również przez ochronę siedlisk, które są środowiskiem życia gatunków, stanowi ważny argument dla ochrony buka, który jest siedliskiem wielu organizmów. Stan fizjologiczny buka oceniono jako bardzo dobry, a rokowania dalszego rozwoju dobre.

#### **5. Dąb szypułkowy**

Szacunkowy wiek ok 200 lat.

Drzewo to okazały i dojrzały dąb szypułkowy, który góruje ponad drzewostanem i przewodzi swoim dostojenstwem w tej części lasu. Około dwustuletni dąb szypułkowy rośnie w okolicy Studni Książęcej – miejsca związanego z historią lasu Obora, co wskazuje na jego wartość kulturową i historyczną. O jego wartości dendrologicznej i estetycznej stanowi wysokość i rozmiary drzewa. Posiada wyjątkowe walory przyrodnicze – jest siedliskiem życia wielu organizmów, a powstałe w przyszłości wypróchnienia i ubytki mogą być potencjalnym siedliskiem dla gatunków chronionych – tzw. mikrohabitaty. Położenie drzewa w lesie Obora, które zachowało bogactwo przyrodnicze, pomimo kilkudziesięcioletniego wykorzystania go do celów rekreacyjnych, podkreśli rangę tego wielowiekowego zadrzewienia leśnego, które obecnie jest ogrodem botanicznym. Stan drzewa oceniono jako dobry. Ochrona tego drzewa jest wskazana szczególnie obecnie, gdy wiele cennych drzew weteranów ulega dewastacji lub degradacji na skutek niewłaściwie prowadzonych zabiegów, zaś stanowiska drzew starych kurczą się w efekcie antropopresji. Tym bardziej należy doceniać drzewa, które przetrwały w społeczności w dobrej kondycji zdrowotnej, bez znaczącej ingerencji człowieka. Zasadne jest objęcie ww. drzew prawną ochroną, gdyż pozwoli to lepiej chronić dorodne i piękne drzewo o wysokich wartościach krajobrazowych, przyrodniczych i estetycznych oraz wzbogaci potencjał przyrodniczy miasta Racibórz.

Objęcie ww. okazów ochroną prawną pozwoli na zachowanie tych okazów dla przyszłych pokoleń, zwiększy świadomość ekologiczną mieszkańców, przyczyni się do kształtowania wizerunku Gminy Miasta Racibórz, jako gminy aktywnie prowadzącej działania na rzecz ochrony i zachowania dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.

Wobec powyższego podjęcie niniejszej uchwały jest w pełni uzasadnione.

Stosownie do przepisów art. 44 ust. 3a ustawy o ochronie przyrody, projekt uchwały uzgodniono z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Katowicach.